

Francesco
Gungui

MAN
PATINKI
TOKS, KOKS
ESI

Alma littera

PIRMAS SKYRIUS

Sakoma, jei ko nors trokšti, niekada neįvyksta, kuo labiau ko nors lauki, tuo labiau tai nuo tavęs tolsta. Bet šis dėsnis veikia ir atvirkščiai: jei iš visos širdies trokšti, kad kas nors neišsipildytų, gali būti tikras – išsipildys kuo greičiausiai. Ir nereikia būti gudriam ir apsimesti, kad trokšti ko nors, ko iš tikrųjų visai nenori. Geriausia būtų apie tai negalvoti. Deja, taip nemoku...

– Žinai, kaip turėtum pasielgti? – klausia Lukas, kai išiname iš mokyklos.

– Ir kaipgi?

– Įsivaizduok visus įmanomus variantus ir būk pasiruošusi viskam.

– Bet aš nenoriu plaukti pasroviui. Noriu, kad viskas vyktų taip, kaip noriu aš!

– Tu negali visko nulemti.

– Na, yra tik dvi galimybės: jei gerai išlaikiau egzaminus, rytoj važiuosiu traukiniu į Genują ir po dviejų dienų būsiu Sardinijoje – be tėvų, brolio, tik su draugėmis. Bet jei neišlaikiau egzaminų, tada vieną vasaros mėnesį pyksiuosi su tėvais, o kitą vyksiu į šeimų stovyklą Apulijoje.

– Puiku, tada galvok taip: blogiausiu atveju vasarą praleisi su tėvais, o po dešimties metų draugams galėsi pasakoti kaip anekdotą.

– Tai bent anekdotas...

– Ei, patikėk! Pagalvok apie save po dešimties metų.

– Lukai, ši versija netinka.

– Netinka?

Lukas yra minčių skleidėjas. Kaip kavos aparatas su žetonais: kartais pasiima ir negražina pinigų, kartais baigiasi kava ar šaukšteliai cukrui išmaišyti, bet jis būna įjungtas visą parą, tai bene geriausia. Bet šiandien, sakyčiau, baigėsi ir šaukšteliai kavai maišyti, ir cukrus, kava, net puodeliai. Malk liežuviu kiek nori, tačiau viena yra aišku: jei neišlaikiau egzaminų, man galas.

– Tiki likimu? – nenusileidžia jis.

– Nori pasakyti, kad likimas panoro palikti mane antriems metams? Ačiū, tu labai malonus...

– Ne, tik manau, kad viskas turi prasmę, o mes matome vien tai, ką norime matyti.

– Gera mintis...

– Prisimeni, ką sakiau apie Rojų?

Luko versija apie Rojų yra tokia: amžina palaima yra tik pažadai. Pragaras – nuolatinis blaškymasis. Geriausia vieta – Skaistykla, nes laikina. Visai kaip gyvenimas Žemėje. Išvada: gyvenimas Žemėje yra Skaistykla.

– Prisimenu.

– Taigi, kad ir kas nutiktų, galėsi dar kartą gyventi Skaistykloje.

– Iš trijų vietų ji – geriausia.

– Taip!

– Lukai, manai, kad mane paliko antriems metams?

– Nežinau.

– Bjaurus dalykas, jei paliko. Nebesimokysime daugiau toje pačioje klasėje...

Šauksmai nutraukia mūsų pokalbį, nes gausybė mokinių susispiečia prie mokyklos durų, šios lėtai atsidaro ir jie išiveržia į kiemą. Pakabino egzaminų rezultatus.

ANTRAS SKYRIUS

Maldauju: ne. Gerai, beprasmiška maldauti, priešingai, dar galiu prisišaukti nesėkmę. Turiu apsimesti, kad man tai nerūpi. Katalpultuoju į kiemą, bet prie egzaminų rezultatų susigrūdę šimtai mokinių. Kai kurie pašoka ir džiaugsmingai surinka, o kiti tyliai nuleidžia galvą. Kai kas tranko kumščiu į sieną ir keikiasi. Netrukus ir aš šauksiu iš džiaugsmo arba plūsiuosi.

Prieinu ir mėginu įsibrauti į minią. Kur tau, negaliu žengti nė žingsnio.

Tada atsiklaupiu ir ropoju visomis keturiomis. Sulaukiu kelių spyrių, mane stumdo, kol pamatau geležines stendo kojas. Jau galiu atsistoti. Pašoku ir gaunu kelis smūgius alkūnėmis į galvą. Stendą užstoja šviesiaplaukė mergina. Noriu ją apeiti. Stumteliu ir ji mane praleidžia. Esame prispaustos viena prie kitos: pilvas prie pilvo, mano kelis tarp jos kojų, vos ne kaktom surėmusios. Nežinau, kaip prasilenkti, nes turėčiau suėmusi jai už pečių pastumti. Nudėbusi akis galvoju, kaip prasisprausti. Nežinau, ką daryti. Galva tuščia kaip puodynė. Nieko nesugalvoju, nieko nemačiau ir nieko nejaučiu. Lyg robotas, turintis vienintelį tikslą – kuo greičiau nusigauti iki rezultatų stendo.

Nesąmoningai nunarinu galvą ir veržiuosi pro mokinius, skiriančius mane nuo stendo, braudamasi trinkteliu kakta į smakrą vienai iš merginų ir išgirstu:

– Ei, ką darai? Žiūrėk, kur eini!

– Atleisk, atleisk! – nuolankiausiai atsiprašau, bet ji į mane nė nepažvelgia.

Staiga kažkieno ranka sugriebia man už riešo, akimirksniu ištraukia iš grumtynių lauko ir atsiduriu tiesiai prieš stendą.

– Lukai! Jau matei rezultatus?

– Ne, nes stengiausi tave gelbėti nuo Martinos.

– Martinos?

Atsisuku ir matau veidą tos, kuri, kaip skelbia užrašas milžiniškomis spausdintinėmis raidėmis ant sienos priešais mokyklą, vadinama „Mis Auksinis užpakaliukas“. Matau, kaip išgąstinga jos išraiška pasikeičia į džiaugsmingą.

– Visi į Apuliją! – sušunka keldama rankas į viršų.

– Tikriausiai perkelta į aukštesnę klasę, – sakau nusiminusi.

Luko žvilgsnis klausiamas.

– Ir kodėl mokyklos organizuoja tokius puolimo ritualus. Ar ne geriau būtų elgtis paprasčiau?

– Kaip?

– Mėtyti raudonus dažus nuo stogų, šiaip atsitiktinai. Kas neišlaikys egzamino, tas bus paliktas kartoti kurso. Tai kam kentėti? Vis tiek paskui būsi apmėtytas raudonais dažais, kad būtų galima atskirti: tu gali, o tu ne, tu laimingas, o tu ne. Jūs abu dabar būsite spuoguoti. Štai anas įsimylės. Tu neteksi draugo. Tu laimėsi loterijoje.

Dabar netinkamas metas Luko juokeliams.

– Jau geriau slenku pažiūrėti rezultatų. Ar pažiūrėti ir tavo?

– Ne ne, aš palauksiu rugsėjo.

– Gerai, Lukai, iki.

Turiu rasti savo klasės sąrašą, bet iki jo trys metrai. Braunuosi palei stendus, versdama pakilti bent dešimtį rankų, slenkančių per vardų sąrašus, ir pagaliau atsiduriu prie savojo.

Čia kaip prie durų į koncertą: tu gali įeiti, o tu – ne, be to, už nugaros visi spiečiasi. Ir jei paskui prastovėjus nemažai laiko eilėje tavęs vis tiek neįleidžia, visas stumdymasis veltui. Spektaklis prasideda. Meldžiu, padaryk taip, kad ir aš į jį būčiau įleista. Užsidega šviesos, bet manęs ten nėra.

– Visi į Apuliją, – atsidūstu.

Palikta antriems metams.

TREČIAS SKYRIUS

Ne gražuolė, bet ir ne baidyklė.

Ne gražuolė reiškia, kad nesu nei modelis, nei labai ypatinga, nes neatitinku bent trijų keturių reikalavimų, kurie leistų man būti panašiai į ilgakojes merginas, dažnai šmėsčiojančias televizoriaus ekrane. Nesu aukšta, krūtys mažos ir turėčiau numesti kelis kilogramus.

– Turėtum daugiau mankštintis, – vis kartoja brolis.

Jei jau trylikametis man gali taip rėžti, kaip galėčiau puoselėti savigarbą. Ir dar vienas rūpestis – nosis. Ji išskirtinė ir traukia akis: maža bulvytė, ką tik suspausta iš šonų. Kaip pasakytų brolis, „reikia padirbėti“. Pirmiausia renkantis drabužius: man tinka džinsai pažemintu liemeniu, bet nelabai aptempti, kad nepri-
minčiau kalakuto. Iškirptes turiu rinktis atsargiai, nes ne kažin ką turiu parodyti. Bet artinantis vasarai turėčiau rūpintis tik dėl maudymosi kostiumėlio, šortų ir basučių.

Žiūriu į kuprinę, kurią būčiau krovusi. Dar neįkišau jos atgal, tegul primena, kaip blogai jaučiuosi ir kur būčiau šią akimirką, jei įvykiai būtų susiklostę kitaip. Buvau suplanavusi taip: vieną liepos savaitę praleisti su draugėmis Ligūrijoje, paskui grįžti į Milaną, o rugpjūtį vėl su draugėmis leisti prie jūros Sardinijoje.

Bet buvau palikta kartoti kurso.

Taigi, reikalai truputį pasikeitė.

Pirmą atostogų mėnesį aš priversta sėdėti namie ir mokytis.

Paskui su tėvais turėsiu važiuoti į Apuliją.

Baigta.

Sėdėjau Milane, bet, žinoma, neatsiverčiau nė vienos knygos, nes daugiausia laiko praleisdavau su Luku, savo bendrininku. Jis vis dėlto pažiūrėjo rezultatus ir sužinojo, kad buvo perkeltas į aukštesnę klasę.

Vos po paros būsiu Apulijoje, stovykloje, su šeima – kaip ir visus metus.

Mano vasariška emancipacija dar turės šiek tiek palaukti.

Jau beveik aštuonios, nulipu vakarienianti, pasiruošusi viskam – kaip visada.

– Štai ir ji, – sarkastiškai taria mama.

Dėl neišlaikytų egzaminų šeimyniškčių kalbos nemielos, kiekviename žodyje justi priekaištas.

– Bent jau padenk stalą.

Šitas „bent“ nereiškia, kad niekada nieko nedarau. Panašiau į „kadangi jau neišlaikė egzaminų, bent jau stalą padenk“.

Tėtis išsidrėbęs ant sofos tarp kalno lagaminų. Brolio dar nėra.

– Knygas pasiėmei? – klausia tėvas po kurio laiko, neatitraukdamas akių nuo televizoriaus ekrano.

Jis suka ratais iš tolo: atrodo, kalba nekaltai, bet tik laukia klaidingo mano žingsnio, kad galėtų priminti, jog šią vasarą praleisiu mokydama.

– Taip, pasiėmiau, – atsakau, bet jis manęs nesiklauso. – Kur Federikas?

Tėtis išjungia televizorių.

– Nekeisk pokalbio temos! – Jis pakyla nuo sofos, prieina ir pateikia savo požiūrį į mano bėdą. Skamba taip: – Tu tyčia nesištingei ir neišlaikė egzaminų. Ir nieko net nesakei, viską slėpei!

Tai svarbiausia jo scenarijuje: tėtis įsitikinęs, kad toks buvo mano planas – neišlaikyti egzaminų. Lyg čia būtų kokie Naujųjų metų pažadai: numesti kelis kilogramus, susirasti sužadėtinį ir neišlaikyti egzaminų...

– Jokių atostogų Sardinijoje! Visą mėnesį praleisi su mumis, tėvais, ir broliu.

Antras dalykas: jis vis kartoja, kad atostogos su šeima man bus bausmė. Deja, taip manau ir aš.

Vakarienė jau patiekta, o kur, po paraliais, brolis?! Tėvas trumpam nurimsta ir, kol motina jam deda makaronų su pomidorais, pasakoja jai kažką apie stovyklą. Girdžiu tik pavienius žodžius: aikštelė, tie patys kaimynai, atsarginis ratas, Salvatorė, Ema, kai Federikas... Pasižadu kuo greičiau sudėlioti viską į vietas ir valgau.

Mama nekokia virėja. Makaronai prisvilę, pomidorai buvo išversti tiesiai iš skardinės. Staiga ji padeda šakutę, atsiremia alkūnėmis į stalą ir žiūri į mane kone sustingusi.

– Mama, tu mane gąsdini... – sakau ir pakeliu butelį su vandeni, jis tarsi apsauginė siena.

O jos akys prisipildo ašarų.

– Kodėl, vaikeli, neišlaikai egzamino? Ar kas nors negerai?

Puikiau žinau ir kitą jos klausimą, tas pats geriausias.

Klausimas lyg iš vadovėlio: „Kur mes suklydome?“

Tarsi būčiau viename iš tų filmų, kur tėvai atvyksta į kalėjimą aplankyti vaiko ir įtikinti jo prisipažinti padarius nusišaltimą. Bet jokios čia paslapties, nors kai neišlaikai egzaminų, visi mano, kad čia slypi kažkas įtartina. Dažniausiai paminimos ir apsvarstomos trys priežastys. Narkotikai – pati populiariausia. Dauguma tėvų neatsiktų suktinukės nuo maišelio su kokainu, todėl nerimas gali pasiekti neįsivaizduojamas aukštumas. Antroje vietoje – nelaiminga meilė, trečiojoje – neurologinės bėdos, šias nusičiumpa išdidūs tėvai.

Visi užmiršta aiškiausią priežastį – paprasčiausiai visus metus nesimokei, baigta, ir viskas.

Laimė, suskamba mobilusis.

Pakylu nuo stalo ir atsiliepiu.

– Norėčiau, kad tu niekur nevažiuotum, nors jie nesutinka tavęs palikti.

– Gal su jais pakalbėti, gal paprašyti šimto eurų, kad kur nors galėčiau nuvykti?

– Na štai, kažką panašiai ir galvojau. Turėdami šimtą eurų galėtume nusigauti į poilsiavietę Kazalpusterlengė.

– Lukai, žinai, turiu išvažiuoti rytoj rytą.

– *Turiu, išvažiuoti, žinai...* ką reiškia šitie žodžiai? Juk čia tik kodas, argi ne? Užtenka nuspręsti, kad „turiu išvažiuoti“ reiškia „vykstu su tavim į Jamaiką“, ir viskas.

– Turiu išvažiuoti, – sakau juokdamasi.

– Gerai, tada po valandos susitiksime oro uoste.

– Tu išgelbėjai man gyvenimą šį mėnesį, bet dabar tikrai turėsiu važiuoti. Vakare susitiksime.

Grižtu prie stalo, greitai baigiu valgyti ir pakylu.

– Turiu išeiti.

– Dabar? – klausia motina, bet jos klausimas prilygsta atsakymui taip.

Tai supranta ir tėtis, bet jis priekaištauja:

– Visi namai apversti aukštyn kojomis, ryt išvykstame, o ji sau išeina!

Kai vienas iš tėvų ima apie tave kalbėti trečiuoju asmeniu, supranti rimtai prisidirbęs. Neabejoju – prireiks daug laiko, kad vėl būčiau vienaskaitos pirmasis asmuo.

– Gerai, – tiek tepasako motina, o tėvo skundai susitraukia iki nykaus murmėjimo.